

The Hegemonic Position of the Dollar and the Prospect of its Challenge by the Euro and the Yuan

Gholamreza Karimi

Associate Professor, International Relations Department, Kharazmi University, Tehran,
Iran. karimi.mehraj@yahoo.com

Mohammad Nasir Zadeh

MA in International Relations, Department of International Relations, Faculty of Law
and Political Science, Kharazmi University, Tehran, Iran.
m.nasirzadeh2019@gmail.com

Seid Saeed Mirtorabi

Corresponding Author, Associate Professor, Department of International Relations,
Faculty of Law and Political Science, Kharazmi University, Tehran, Iran.
saeedmirtorabi@gmail.com

Abstract

After World War II, the United States succeeded in establishing its currency, the Dollar, as the international reference currency, gaining the position of the world's leading economic and military power while leading the capitalist world. The US Dollar, according to existing metrics, still maintains its hegemonic position in the international monetary and financial system. In the new century, events such as the Euro currency supply, the 2008 financial crisis, and China's persistent efforts to internationalize its currency have gone to seriously challenge the hegemonic position of the Dollar. In this regard, the main concern of the article is to look for the factors that perpetuate the hegemony of the Dollar in the international financial and monetary system. The hypothesis tested in this regard is that the continued hegemony of the US dollar relies on the structural strength of the US in both economic and political areas and based on factors such as the depth of the capital market, ease of access to the dollar, security commitments and trust. The paper shows that the lack of these factors in relation to the Euro and the Yuan has prevented them from becoming hegemonic currencies. The findings of this study

are very important for our country, which is severely facing the difficulties caused by financial sanctions due to the hegemonic position of the Dollar in the international economy today.

Keywords: *Dollar hegemony, Yuan, Euro, International Political Economy, United States*

موقعیت هژمونیک دلار آمریکا و چشم‌انداز چالش آن توسط یورو و یوان

غلامرضا کریمی

عضو هیئت‌علمی گروه روابط بین‌الملل دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران karimi.mehraj@yahoo.com

محمد نصیرزاده

دانش‌آموخته روابط بین‌الملل دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران m.nasirzadeh2019@gmail.com

سعید میر ترابی

نویسنده مسئول، عضو هیئت‌علمی گروه روابط بین‌الملل دانشگاه خوارزمی، تهران، ایران

saeedmirtorabi@gmail.com

چکیده

ایالات متحده آمریکا، پس از جنگ جهانی دوم، به جایگاه قدرت اول اقتصادی و نظامی جهان دست یافت و درحالی‌که رهبری جهان سرمایه‌داری را بر عهده گرفته بود، موفق شد دلار، واحد پولی خود را به‌عنوان ارز مرجع بین‌المللی مطرح سازد. امروز نیز دلار ایالات متحده بنا بر سنجه‌های موجود، همچنان موقعیت هژمونیک خود را در نظام پولی و مالی بین‌المللی حفظ کرده است. در قرن جدید، رخدادهایی همچون عرضه پول واحد یورو، بحران مالی ۲۰۰۸ و تلاش پیگیر چین برای بین‌المللی کردن واحد پول خود، هنوز نتوانسته‌اند، موقعیت هژمونیک دلار را با چالش جدی مواجه کنند. بر این اساس، دغدغه اصلی مقاله، جستجوی عوامل تداوم‌بخش هژمونی دلار در نظام مالی و پولی بین‌المللی و فرضیه مورد آزمون این بوده است که تداوم هژمونی دلار آمریکا متکی بر قدرت ساختاری این کشور در دو حوزه اقتصادی و سیاسی و مبتنی بر عواملی همانند عمق بازار سرمایه، سهولت دسترسی به دلار، تعهدات امنیتی و اعتماد بوده که به صورتی هم‌افزا، زمینه‌تثبیت و تداوم هژمونی این ارز را فراهم کرده‌اند. این پژوهش نشان داده که نبود این عوامل در ارتباط با یورو و یوان، مانع تبدیل آن‌ها به ارزهای هژمونیک شده است. یافته‌های این تحقیق برای جمهوری اسلامی ایران که به‌شدت در تنگناهای ناشی از تحریم‌های مالی ناشی از جایگاه هژمونیک دلار در اقتصاد بین‌المللی امروز قرار دارد، حائز اهمیت بسیاری است.

واژه‌های کلیدی: هژمونی دلار، یوان، یورو، اقتصاد سیاسی بین‌الملل، ایالات متحده آمریکا

تاریخ دریافت: ۱۴۰۰/۰۲/۰۹ تاریخ بازبینی: ۱۴۰۰/۰۸/۱۲ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۰/۱۰/۰۶

فصلنامه روابط خارجی، سال ۱۳، شماره ۴، پیاپی ۵۲، زمستان ۱۴۰۰، صص ۷۱۵-۷۵۳

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
پرتال جامع علوم انسانی

مقدمه

یکی از مهم‌ترین مسائلی که امروز در عرصه نظام پولی و مالی بین‌المللی همواره برای اندیشمندان مسئله‌ای اساسی بوده، برتری دلار و نقش آن در نظام پولی بین‌الملل است. محوریت دلار در پرداخت‌های جهانی و انحصار حق‌الضرب آن به ایالات متحده آمریکا، قدرت منحصر به فردی به این کشور، اعطا کرده و مزایای متعددی همانند اعمال تحریم‌های مالی را برای ایالات متحده به ارمغان آورده و قدرت این کشور را در اعمال تحریم‌ها افزایش داده است. روسیه، ایران، ونزوئلا و کره شمالی هدف مجازات‌هایی بوده‌اند که اجرای آن‌ها تا حد زیادی به جایگاه دلار در نظام پولی - مالی بین‌المللی و استفاده ابزاری ایالات متحده از این جایگاه وابسته بوده است.

در ریشه‌یابی تاریخی برتری دلار در عرصه نظام پولی بین‌المللی، باید تحولات پس از جنگ جهانی دوم را در نظر داشت. پس از جنگ جهانی دوم دلار آمریکا به‌عنوان بزرگ‌ترین قدرت اقتصادی جهانی و با توجه به ذخیره پشتوانه طلای این کشور، به هسته اصلی مدیریت نظام پولی بین‌الملل تبدیل شد و به‌مثابه یک مکانیسم پرداخت در تسهیل تجارت بین‌الملل نقش مؤثری ایفا کرد. در واقع انباشت بیش از نیمی از ذخایر طلای جهان در ایالات متحده آمریکا سبب گردید که مناسبات مالی جهان به تصمیمات و نحوه استفاده این کشور از ذخایر طلای خود وابسته شود (Forbes, 2018). این وابستگی در حالی بود که مسائلی همانند بازسازی اروپای غربی و ژاپن و تقویت ارتش ایالات متحده آمریکا در طی جنگ کره و ویتنام بدین معنی بود که زمانی فرا خواهد رسید که ایالات متحده آمریکا

دیگر قادر نباشد دلارهایی را که سرمایه‌داران خصوصی و دولت‌های خارجی در دست دارند بر اساس قیمت مورد توافق هر اونس طلا ۳۵ دلار معاوضه نماید (گلیپین، ۱۳۹۲، ص. ۲۹۰-۲۹۹) و در نتیجه دیری نگذشت که سیستم برتون وودز در دهه ۱۹۷۰ فرو ریخت و مکانیسم نرخ ارز شناور آغاز گشت (بالام و وست، ۱۳۹۷، ص. ۱۷۲-۱۷۳). پس از شناور شدن نرخ ارز تاکنون نیز دلار آمریکا در جایگاه پرطرفدارترین ذخیره ارزی جهان، بیشترین مبادلات را به خود اختصاص داده و بیشترین نقش را در ذخایر ارزی بانک‌های مرکزی جهان و همچنین تسویه بین‌الملل بر عهده داشته است (IMF, 2020).

امروز دلار همچنان از موقعیت هژمونیک برخوردار است، اما درصد کاربست آن هم در ذخایر ارزی جهانی و هم در تجارت بین‌الملل در حال کاهش است. در عین حال این روند کاهشی تدریجی و کند است؛ به گونه‌ای که همچنان می‌توان از تداوم تاریخی نقشی سخن گفت که دلار در نظام پولی بین‌المللی ایفا نموده است. این کارکرد دلار در عرصه بین‌المللی و به‌عنوان یکی از مهم‌ترین پایه‌های هژمونی آمریکا، در باب چگونگی تداوم هژمونی دلار و امکان‌سنجی جایگزینی ارزی دیگر به جای دلار متناسب با تحولات نوین در عرصه اقتصاد سیاسی سؤالات بسیاری را در بین اندیشمندان مطرح کرده است. یکی از مهم‌ترین تحولاتی که سبب رونق بحث امکان‌سنجی جایگزینی ارزهای دیگر به جای دلار شده است، ایجاد یورو در دهه ۱۹۹۰ و بعد از آن رونق اقتصادی چین و اقداماتی است که چین در راستای بین‌المللی کردن یوان در پیش گرفته است. در واقع ایجاد یورو به‌عنوان واحد پولی مشترک و رشد اقتصادی چین به‌مثابه یک قدرت عمده اقتصادی سبب شد تا به تدریج در محافل دانشگاهی اقتصاد سیاسی بین‌الملل، مسئله افول هژمونی دلار و جایگزینی یورو و یوان به‌عنوان یک مکانیسم پرداخت مطرح شود. این در حالی است که مطابق داده‌های معتبر بین‌المللی، دلار همچنان نقش ارز برتر را در سیستم بین‌الملل بر عهده دارد. نقش برتر دلار در نظام پولی بین‌المللی با وجود ارزهای رقیبی همانند یورو و یوان را می‌توان بیش از هر چیزی به عوامل اقتصادی و سیاسی و مزیت‌هایی نسبت داد که ایالات متحده آمریکا در بعد سیاسی و اقتصادی

از آن‌ها برخوردار است؛ چراکه تطور در نظام تاریخی ارزها به‌خوبی نشان می‌دهد که برتری هر پولی در نظام ارزی بین‌الملل مستلزم دارا بودن قدرت سیاسی و اقتصادی توسط کشور صاحب حق ضرب آن ارز است (Eichengreen et al, 2019, P.12). بر این اساس در این پژوهش باهدف واکاوی مؤلفه‌های مؤثر بر تداوم هژمونی دلار در نظام پولی بین‌المللی پرسش اصلی مطرح این است که ایالات متحده با وجود چالش‌های مرتبط با ظهور یورو و یوان در قرن جدید، چگونه موفق به حفظ موقعیت هژمونیک دلار در عرصه بین‌المللی شده است و فرضیه مورد آزمون در این راستا این است که ایالات متحده با تکیه بر قدرت ساختاری خود در دو حوزه اقتصادی و سیاسی و بهره‌گیری هم‌افزا از عواملی همانند عمق بازار سرمایه، سهولت دسترسی به دلار، تعهدات امنیتی و اعتماد، زمینه تثبیت و تداوم هژمونی ارز خود را در برابر چالش ناشی از یورو و یوان فراهم کرده است.

۱. چارچوب مفهومی: پیوند قدرت ساختاری ایالات متحده و هژمونیک

شدن دلار

نظریه‌پردازانی همچون «سوزان استرنج»، یکی از راه‌های درک مقوله قدرت در عرصه اقتصاد سیاسی بین‌الملل را شناخت قواعد و رویه‌های پذیرفته‌شده‌ای می‌دانند که از طریق آن‌ها، قدرت‌های بزرگ بین‌المللی، هنجارهای مقبول خود را در چارچوب سازمان‌ها و رویه‌های بین‌المللی، جهان‌روا می‌سازند. به این ترتیب، امکان اعمال قدرتی در بستر این رویه‌ها فراهم می‌گردد که اصطلاح قدرت ساختاری نامیده می‌شود. استرنج چهار نوع قدرت ساختاری امنیتی، تولیدی، مالی و دانش و فناوری را بر همین اساس در عرصه اقتصاد سیاسی بین‌الملل شناسایی کرده است (بالام و وست، ۱۳۹۲، صص. ۱۹-۲۰). بر این مبنا اگرچه در تحلیل موقعیت هژمونیک دلار، باید بیشتر بر تحلیل قدرت ساختاری در عرصه مالیه بین‌المللی تکیه کرد، اما منطق بحث قدرت ساختاری، بر پیوندهای میان این ساختارهای قدرت تکیه دارد و از این‌رو چنانکه در ادامه خواهد آمد، چرایی تداوم موقعیت هژمونیک دلار را افزون بر قدرت ساختاری مالی ایالات متحده، می‌توان با توانمندی‌های ایالات متحده هم در عرصه قدرت ساختاری امنیتی و هم در عرصه

قدرت ساختاری در حوزه تولید و تجارت توضیح داد.

هدف نهایی سیستم پولی بین‌المللی حفظ مکانیسم پرداخت منظم در کنار تسهیل تجارت از طریق یک واسطه مشترک ارزی است. به این منظور، سیستم پولی بین‌الملل باید از ایجاد کافی نقدینگی اطمینان حاصل کند و یک رژیم نرخ ارز را در بین ارزهای ملی تعریف و یک مکانیسم تنظیم را برای جلوگیری از عدم تعادل مالی بیش از حد خارجی در کشورها فراهم نماید (European Central Bank, 2011). برای درک اینکه چگونه پول یک کشور، در سطح بین‌المللی به‌عنوان واحد مبادله، محاسبه و ذخیره ارزش (به‌عنوان کارکردهای سه‌گانه پول) عمل می‌کند (Cohen, 2008, P.87)، باید تعامل بین اقتدار و بازار (Smith, Elanid & Farrands, 2001, PP.155-159) و ارتباط ابعاد اقتصادی و سیاسی را باهم در نظر گرفت (Strange, 1975, P. 21; Strange, 1983a, P. 81)؛ چراکه بدون در نظر گرفتن عوامل اقتصادی و سیاسی نمی‌توان به تحلیل درستی از نظام ارزی دست‌یافت (Strange, 1983b; Strang 1976a).

تبدیل یک پول ملی به ارز بین‌المللی در درجه اول، وابسته به قابلیت‌های اقتصادی کشور صاحب حق‌الضرب پول ملی است (Strange, 1989, P.100). عوامل اقتصادی مختلفی که به‌عنوان مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده رقابت برای تعیین وضعیت ارزی بین‌المللی ذکر شده است، تحت تأثیر سه عامل «اطمینان، سهولت دسترسی و عمق بازار سرمایه» قرار دارد. اطمینان به ثبات ارزش ارز برای استفاده بین‌المللی اهمیت حیاتی دارد، زیرا بی‌ثباتی در ارزش ارز، خطر نگره‌داشتن آن را افزایش و جذابیت آن را کاهش می‌دهد. اطمینان به یک ارز می‌تواند تحت تأثیر عوامل متنوعی، از جمله موقعیت‌های بدهکاری خالص کشور و استقلال بانک مرکزی باشد. سهولت از دیگر ویژگی‌های اقتصادی یک ارز بین‌المللی است. وجود بازارهای مالی توسعه‌یافته و باز کشور صادرکننده که هزینه مبادله ارز را کاهش می‌دهد، عامل اقتصادی مهمی برای بین‌المللی شدن یک ارز است (Lim, 2006, P. 7). بازارهای پرعمق، هزینه معاملات را کاهش می‌دهند و به این ترتیب مشتریان بیشتری به سوی این بازارهای مالی جذب می‌شوند و از این

طریق هزینه‌ها به‌طور فزاینده کاهش می‌یابد (IMF, 1998).

برای تبدیل یک پول به ارز هژمونیک، در کنار عوامل اقتصادی، باید عوامل سیاسی را نیز در نظر گرفت (Strange, 1987, p.560; Strang, 1971)؛ چراکه یک کشور با استفاده از عواملی مانند حمایت نظامی و دیپلماتیک ممکن است با سایر کشورها برای استفاده از واحد پول خود معامله سیاسی انجام دهد (Engdahl, 2008). اندیشمندان سیاسی معتقدند که اقتصادهای توسعه‌یافته در زمینه‌ای سیاسی ظهور می‌کنند که با چارچوب‌های قانونی، قانون اساسی و حاکمیت قانون مشخص شده‌اند. عوامل سیاسی مؤثر بر هژمونیک شدن یک ارز را می‌توان به دودسته کلی سیاست داخلی و نقش کشور در ترتیبات امنیت بین‌الملل تقسیم‌بندی نمود (Helleiner, 2008, P.23). بر طبق نظر «والتر»^۱ قدرت پولی را می‌توان با اتکا به عوامل سیاسی ارتقا داد. همان‌گونه که ارزش پایدار استرلینگ، با دولت دارای اقتدار نهادی مشخص و سیستم سیاسی دموکراتیک مرتبط بود، جایگاه یک کشور در ترتیبات امنیتی سیاست بین‌الملل نیز تأثیر انکارناپذیری بر استفاده از یک پول ملی به‌عنوان ارز هژمونیک دارد (Walter, 2006, pp. 51-71).

۲. پایه‌های هژمونی دلار ایالات متحده آمریکا

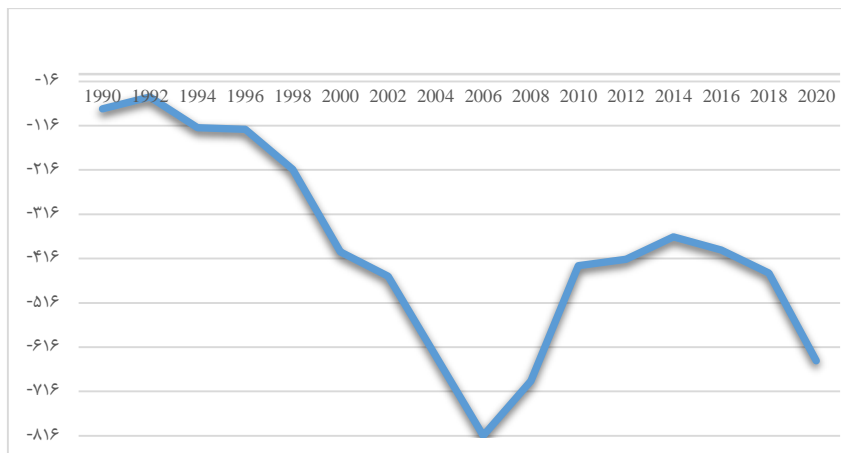
بر مبنای رویکرد اقتصاد سیاسی بین‌الملل، دلار را می‌توان منبع هژمونی آمریکا در سطح بین‌المللی در نظر گرفت. مرکزیت دلار در سیستم پولی جهانی، ستونی اساسی در قدرت جهانی ایالات متحده است (Norrlof, 2014, p.1051). هژمونی دلار بر دو پایه قدرت اقتصادی و سیاسی ایالات متحده آمریکا قرار گرفته و این وضع سبب شده است که با وجود بحران‌های مالی متعدد همانند بحران ۲۰۰۸، دلار ایالات متحده آمریکا همچنان بتواند به‌عنوان یک ارز هژمونیک به حیات خود ادامه دهد.

۱-۲. پایه‌های اقتصادی هژمونی دلار

برای آنکه یک پول بتواند نقش بین‌المللی ایفا نماید، بازیگران اقتصاد سیاسی

^۱Walter

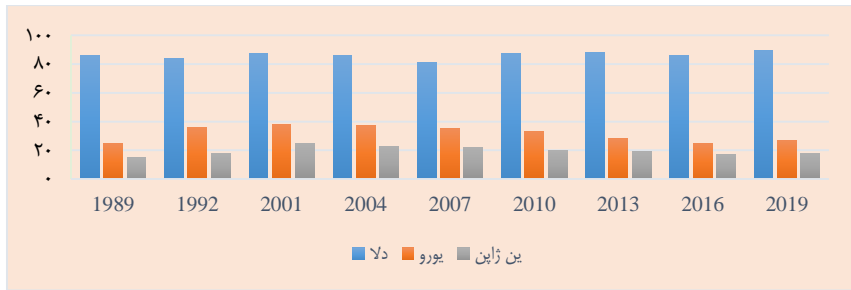
بین‌الملل باید به ثبات ارزش آن اعتماد داشته باشند. اطمینان به ثبات را می‌توان از طریق استقلال بانک مرکزی، صلاحیت حرفه‌ای آن و پایداری بدهی عمومی تبیین کرد (Dabrowski, 2020). کسری حساب‌جاری ایالات متحده باعث تبدیل دلار به یک ارز مرکزی شده است (Czempiel & Rosenau, 1989, p.165). هر چقدر اقتصادهای دارای مازاد صادرات، بر دلار ایالات متحده بیشتر متکی باشند، دلار بیشتری در بانک‌های مرکزی کشورها انباشته می‌شود. با انباشت فزاینده دلار در ترازنامه مالی بانک‌های مرکزی این پول به‌عنوان «ذخیره ارزش» عمل می‌کند و در یک چرخه متناوب، سبب تداوم جایگاه هژمونیک دلار می‌گردد؛ چراکه عمده‌ترین سرمایه‌گذاران در عرصه اقتصاد سیاسی بین‌المللی، همچنان به دلار به‌عنوان ارز اصلی نگاه می‌کنند و بیش از هر ارز دیگری، دلار را برای استفاده در معاملات و سرمایه‌گذاری‌های بین‌المللی ننگه می‌دارند. بر اساس گزارش صندوق بین‌المللی پول در پایان سه‌ماهه چهارم سال ۲۰۲۰، حدود ۵۹ درصد از ذخایر ارزی جهان به دلار و مجموع آن بیش از ۷ تریلیون دلار بوده است (IMF, 2021). وقتی کسری حساب‌جاری یک کشور با ورود سرمایه همراه و به صورت مازاد حساب سرمایه منعکس شود، ارزش یک پول که نقش ارز بین‌المللی را بازی می‌کند رو به کاهش نمی‌رود، بلکه افزایش می‌یابد و به این ترتیب کسری تراز پرداخت‌ها را تشدید می‌کند (Werner & Böller, 2021, P.51). همان‌گونه که در نمودار ۱ مشاهده می‌شود، بین سال‌های ۱۹۹۵ تا ۲۰۲۰، ایالات متحده به شکلی پیوسته، اما با ارقامی متفاوت با کسری حساب‌جاری روبه‌رو بوده است (Tradingeconomics, 2021). با این تفسیر، صرف وجود کسری در حساب جاری و افزایش بدهی‌های کشوری همچون آمریکا، نمی‌تواند نشانه‌ای برای افول موقعیت هژمونیک دلار در نظر گرفته شود. هر چند که انباشت فزاینده بدهی‌ها می‌تواند به اعتماد مشتریان دلار در درازمدت آسیب بزند.

نمودار ۱. کسری حساب جاری ایالات متحده آمریکا از سال ۱۹۹۵ - ۲۰۲۰

(worldbank, 2021)

سهولت دسترسی از دیگر عوامل تعیین کننده رقابت برای وضعیت ارزی بین‌المللی است. ارزهای بین‌المللی، ارزهایی هستند که به راحتی و آزادانه در بازارهای جهانی مبادله می‌شوند. بر اساس داده‌های بانک تسویه بین‌الملل (نمودار شماره ۲) از سال ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۹، بیش از ۸۳ درصد از پرداخت‌های بین‌المللی مرتبط با فعالیت اعتباری، به دلار آمریکا صورت گرفته و عدم دسترسی به دلار به عنوان یک عامل مهم در نارضایتی مشتریان بانک‌ها ذکر شده است. در آوریل ۲۰۱۹، دلار آمریکا وضعیت ارز غالب خود را حفظ کرده و حدود ۸۸ درصد کل تسویه حساب‌های بین‌المللی برحسب دلار انجام گرفته است (Bank for International Settlements, 2019). بر اساس آخرین آمار، در طول دوره ۱۹۹۹-۲۰۱۹، دلار آمریکا ۹۶ درصد فرایند دریافت و پرداخت‌ها در قاره آمریکا، ۷۴ درصد در منطقه آسیا و اقیانوسیه و ۷۹ درصد در بقیه جهان را به خود اختصاص داده است (Federal Reserve, 2021).

نمودار ۲. گردش بین‌المللی ارزهای مختلف از سال ۱۹۸۹ تا ۲۰۱۹

(Bank for International Settlements, 2019)

عنصر تعیین‌کننده دیگر در رقابت برای دستیابی به وضعیت ارزی غالب بین‌المللی، عمق بازار سرمایه است. هنگام رواج جهانی استرلینگ در قرن نوزدهم و اوایل قرن بیستم، بازار مالی لندن برترین بازار مالی جهان بود و موقعیت استرلینگ به‌عنوان ارز بین‌المللی پیشرو، توسط بازارهای مالی لندن، پشتیبانی می‌شد. این در حالی است که بازارهای مالی سخت‌گیرانه ژاپن و آلمان غالباً به‌عنوان موانع اصلی بین‌المللی شدن ین و مارک مطرح بوده‌اند (Aliber, 1964, P.449). یک سیستم مالی توسعه‌یافته به دو روش ارائه طیف گسترده‌ای از خدمات جانبی و جذب مشاغل از کشورهای دارای بازارهای مالی کمتر توسعه‌یافته، جذابیت ارزش را افزایش می‌دهد (Greenspan, 2001). اهمیت دلار آمریکا تابعی از اندازه و باز بودن بی‌نظیر بازارهای سرمایه این کشور و همچنین برجستگی ایالات متحده در تجارت و سرمایه‌گذاری بین‌المللی است (Kirchner, 2019).

در نظام مالی بین‌المللی، بازارهای مالی ایالات متحده آمریکا، بزرگ‌ترین بازار مالی جهانی است و بازده بازار سرمایه در این کشور نسبت به سایر نقاط جهان برتری داشته است (Mee, 2020). مطابق با جدول ۱، ایالات متحده ۵۵/۹ درصد عمق بازارهای سرمایه جهانی را در اختیار دارد و بورس نیویورک یکی از بزرگ‌ترین بورس‌های جهانی محسوب می‌شود.

جدول ۱. بزرگ‌ترین بازارهای سرمایه جهانی در سال ۲۰۲۱

کشور	مقدار
ایالات متحده آمریکا	۵۵,۹
ژاپن	۷,۴
چین	۵,۴
بریتانیا	۴,۱

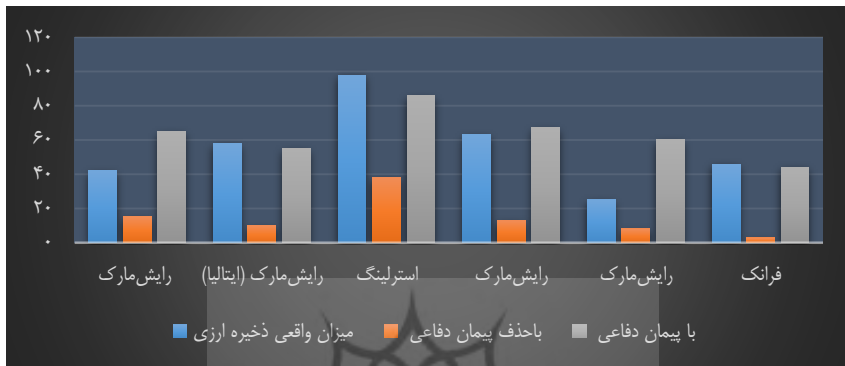
(statista,2020)

یکی دیگر از عوامل اقتصادی هژمونی دلار ایالات متحده آمریکا، سود شرکت‌های آمریکایی است که بخش عمده‌ای از بازار سهام دنیا را تشکیل می‌دهند. سهم ایالات متحده از محصول داخلی جهانی کمتر از ۲۰ درصد تخمین زده می‌شود، در حالی که شرکت‌های مستقر در ایالات متحده تقریباً نیمی از ثروت‌های جهان را کنترل می‌کنند (World Bank, 2017). در فاصله زمانی سال‌های ۲۰۰۰ تا ۲۰۱۸ بر اساس فهرست فوربس، شرکت‌های آمریکایی ۳۳,۹ درصد سود تولید شده را به خود اختصاص داده‌اند (Chen, 2019). در سال ۲۰۱۹ نیز شرکت‌های آمریکایی در حدود ۲,۲۵ تریلیون دلار آمریکا سود کسب کردند (Statista, 2019). این امر سبب گردش سرمایه به سمت ایالات متحده آمریکا و سرمایه‌گذاری در اقتصاد و متعادل کردن کسری حساب جاری و در نهایت حفظ ارزش دلار می‌شود.

۲-۲. مبانی سیاسی هژمونی دلار

اعتماد به یک پول ملی علاوه بر اصول اقتصادی از شرایط سیاسی و امنیتی بین‌المللی کشور صادرکننده نیز ناشی می‌شود (Strange, 1971, P.87; Strange, 1983b, P. 22). از لحاظ امنیتی، قدرت یک کشور انگیزه‌های بازیگران خارجی را برای استفاده از آن ارز افزایش می‌دهد (Chey, 2013)؛ زیرا بازیگران اقتصاد سیاسی، نیاز به پولی دارند که پشتیبانی از آن در عرصه جهانی پذیرفته شده باشد و این همان پول قدرت هژمون است (Ruggie, 1982, P. 391). از نظر تاریخی نیز این قاعده مشاهده شده است. فرضاً در زمانی که انگلیس، در موقعیت قدرت هژمونیک جهانی بود، پول ملی آن نیز نقش ارز هژمونیک را بر عهده داشت (Kindleberger, 1970; Kirshner 1995, Williamson 2012, Cohen 1998, 2015, Liao and McDowell,

بر اساس مطالعه‌ای موردی دربارهٔ رابطه ذخایر ارزی و تعهدات امنیتی، همواره رابطه معناداری میان پیمان‌های امنیتی و ذخایر ارزی وجود دارد (Eichengreen et al, 2019) و اتحادهای نظامی سهم یک ارز را در سبد ذخیره ارزی شریک نزدیک به ۳۰ درصد افزایش می‌دهند (Eichengreen et al, 2019).

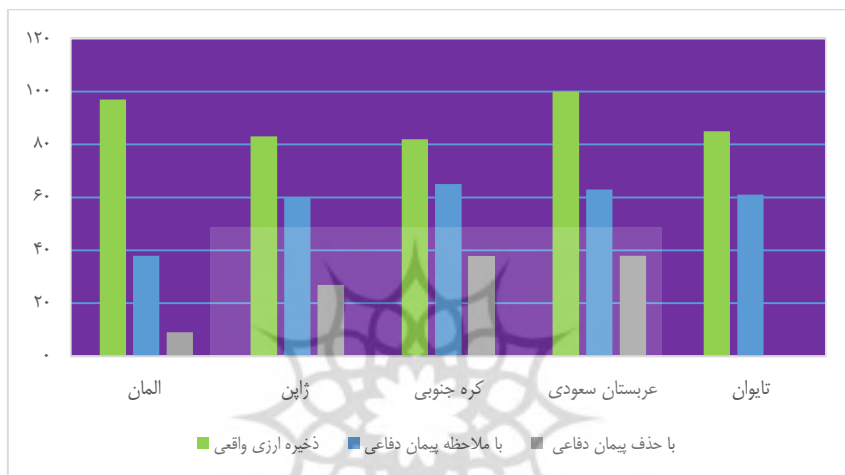

نمودار ۳. رابطه ذخیره ارز با اتحاد دفاعی قبل از جنگ جهانی اول

(Eichengreen et al, 2017)

در سیستم پولی کنونی، قدرت سیاسی و امنیتی، منبع اطمینان درباره ارزش ارز محسوب می‌شود (Broz, 1998, P.12). تعهد کشورهای شورای همکاری خلیج فارس به دلار آمریکا و ملت‌های آفریقایی به فرانک فرانسه و متعاقباً یورو متأثر از ضمانت‌های امنیتی مرتبط است (Li, 2003). ایالات متحده آمریکا به‌عنوان برترین قدرت نظامی (Statista, 2021) چتر امنیتی خود را برای حمایت از متحدان خود گسترانیده است. این چتر حمایتی، سبب شده است دلار به مهم‌ترین ارز در سبد ذخیره ارزی این کشورها تبدیل گردد (Strange, 1971). وضعیت ذخایر ارزی کشورهای کره جنوبی، آلمان، ژاپن، عربستان سعودی و تایوان که ذیل چتر امنیتی ایالات متحده آمریکا قرار دارند، نشان می‌دهد که سهم واقعی دلار در سبد ذخایر ارزی‌شان، بیش از ۷۵ درصد است (European Central Bank, 2019 a)؛ به این معنا که فرضاً دولت‌های اروپایی و ژاپن مایل به حمایت از دلار هستند و این به‌نوبه خود، به حفظ نقش دلار کمک می‌کند (OKOSHI, 2021). چتر حمایتی ایالات

متحده آمریکا تو ضیح می‌دهد که چرا در میان کشورهای صادرکننده نفت، فر ضاً عربستان در مقایسه با رو سیه، عربستان علاقه بیشتری به نگهداری دلار در سبد ارزی دارد و حتی در میان کشورهای اروپایی، آلمان بیشتر از فرانسه تلاش می‌کند تا دلار را در سبد ارزی خود حفظ نماید. آلمان، ژاپن و عربستان سعودی از نظر امنیت به آمریکا وابسته هستند (Eichengreen et al. 2017).

نمودار ۴. رابطه ذخیره دلار در سبد ارزی با اتحاد دفاعی شماری از کشورها با آمریکا

(Eichengreen et al, 2017)

همچنین پس از جنگ جهانی دوم، نقش جهانی دلار با رشد چشمگیر کمک‌های خارجی تقویت شد و سبب ایجاد شبکه معاملاتی وسیعی بر محور دلار یا «امپریوم آمریکایی» گردید (Katzenstein, 2005, p.45). پس از جنگ جهانی دوم، وام‌دهی ایالات متحده به اروپا از طریق «طرح مارشال»، نقش دلار را در میان کشورهای گیرنده تسهیلات طرح مارشال تثبیت کرد (Li, 2003) همچنین سیاست‌گذاران آمریکایی دیپلماسی دلار را از طریق تشویق کشورهای آمریکای لاتین به پذیرش دلار آمریکا (Helleiner, 2003, p.410) یا مکانیسم پترو دلار و تهاثر نفت در برابر امنیت (Mothana, 2012) با کشورهای شورای همکاری خلیج فارس در پیش گرفتند (Helleiner, 2010). در سال ۱۹۷۵، ایالات متحده آمریکا و عربستان سعودی توافق

کردند که از دلار برای تسویه قراردادهای نفتی استفاده کنند و در مقابل ایالات متحده آمریکا نیازهای امنیتی عربستان سعودی را برآورده سازد (Amadeo, 2020). پس از خیزش یکباره نفت از سه دلار به ۱۲ دلار در دهه ۱۹۷۰ (Amadeo, 2020 b) به دلیل اینکه پایه پولی مبادله نفت و محصولات نفتی به دلار بود، ایالات متحده آمریکا برای تأمین نیاز خریداران نفت، اقدام به چاپ دلار بیشتری کرد. خیزش قیمت نفت در دهه ۱۹۷۰ به معنی خیزش تقاضا برای دلار و بازچرخش دلار در سیستم اقتصاد سیاسی بین‌الملل بود (Spiro, 1991, PP. 1 – 4). از آنجا که تمام اقتصادهای جهان برای نیازهای صنعتی خود به نفت احتیاج دارند، قیمت‌گذاری نفت به دلار آمریکا، تمام واردکنندگان نفت را به دلار وابسته می‌کند. این در حالی است که همین خریداران نفت مجبورند کالاها و خدمات خود را به دلار بفروشند تا ارز مورد نیاز برای خرید نفت را به دست آورند. ایالات متحده نیز در عوض می‌تواند پول بیشتری چاپ کند (Hughes, 2018). همچنین خطوط مبادله نقدینگی دلار که در پی بحران مالی جهانی ۲۰۰۸ بین فدرال رزرو و بانک‌های مرکزی متحدان آمریکا همانند کره جنوبی ایجاد شد به استحکام وضعیت بین‌المللی دلار کمک کرد (Eichengreen et al, 2019).

تبدیل یک پول ملی به ارز بین‌المللی تحت تأثیر عوامل سیاسی داخلی نیز هست. سلطه دلار در عرصه جهانی به دلیل استقرار سیستم فدرال رزرو ایالات متحده در سال ۱۹۱۳ و از بین بردن محدودیت‌ها علیه شعب بانک‌های خارجی در ایالات متحده ظهور کرد. در اوایل قرن بیستم، سیاست‌گذاران آمریکایی، فعالانه نقش بین‌المللی دلار را از طریق ایجاد سیستم فدرال رزرو ارتقا دادند که قادر به افزایش نقدینگی در بازارهای مالی نیویورک بود. تصمیم ایالات متحده در سال ۱۹۷۵ برای افزایش رقابت در وال‌استریت، انگیزه‌ای برای گسترش معاملات بر پایه دلار بود و دلالتان را به تلاش برای حمله به سایر بورس‌های سهام، مانند لندن، ترغیب و روندی بین‌المللی را ایجاد کرد که سایر بورس‌های سهام را با وال‌استریت درهم‌تنیده ساخت (Kirchner, 2019).

۳. ظهور قدرت‌های اقتصادی دیگر و چالش در مقابل دلار ایالات متحده آمریکا

در عرصه نظام پولی بین‌المللی، رشد اقتصادی کشورهای اروپایی و توسعه سریع کشورهای شرقی و جنوب شرق آسیا موجب شد که در کنار هژمونی دلار، ارزهای دیگری همانند یوان و یورو نیز در سیستم پولی - مالی جهانی مطرح شوند (Siripurapu, 2021). بر این اساس و با توجه به نقش یورو در سیستم پولی بین‌المللی به‌عنوان دومین پول در زمینه تسویه حساب‌های بین‌المللی و رشد اقتصادی چین و رقابت این کشور با ایالات متحده آمریکا و همچنین تلاش‌های چین در جهت بین‌المللی کردن یوان، در ادامه، امکان جایگزینی یورو و یوان به‌جای دلار واکاوی می‌شود.

۳-۱. ظهور یورو در مقابل دلار

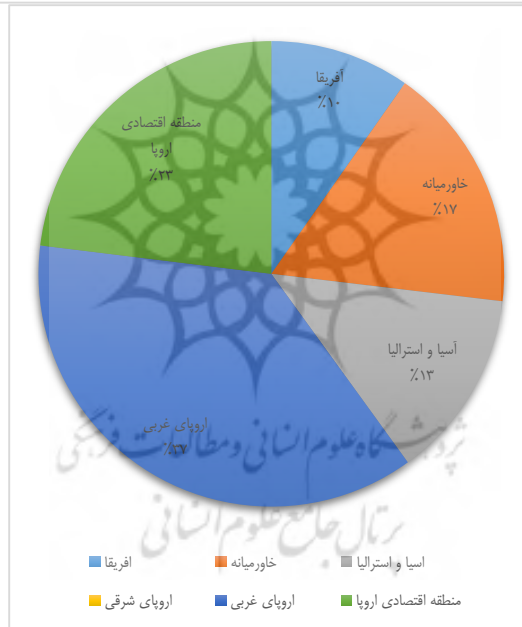
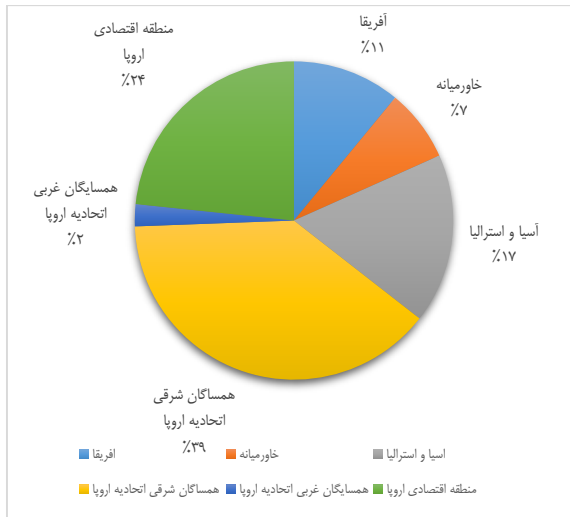
واحد پول یورو در ژانویه ۱۹۹۹ متولد شد. هدف اصلی از ایجاد یورو، به حداکثر رساندن منافع بازار داخلی اتحادیه اروپا بود (کوهن، ۱۳۹۷، ص. ۲۸). از دیدگاه برخی اندیشمندان، یورو این قابلیت را دارد که در نقش یک پول بین‌المللی عمل کند (Cohen, 2011, P.46)؛ زیرا کشورهای خارج از اتحادیه اروپا، مقداری یورو را به‌عنوان بخشی از ذخیره‌های رسمی خود در اختیار دارند (Helleiner, 2008). در پنجم دسامبر ۲۰۱۸، کمیسیون اروپا، رسماً ابتکار عملی را برای بهبود جایگاه بین‌المللی یورو ابلاغ کرد (ECB, 2019). افزون بر آن، گرایش‌های روزافزون حمایت‌گرایانه و یک‌جانبه‌گرایانه در سیاست‌های خارجی و اقتصادی ایالات متحده و همچنین تمایل سیاسی اتحادیه اروپا برای افزایش نقش بین‌المللی یورو باعث شد که دور جدیدی از بحث‌های دانشگاهی و سیاسی در مورد امکان‌سنجی جایگزینی یورو به‌جای دلار مطرح شود (European central bank, 2019).

۳-۱-۱. موانع اقتصادی تبدیل یورو به یک ارز هژمونیک

بر طبق مطالب پیش‌گفته، اطمینان، سهولت دسترسی و عمق بازار سرمایه عوامل اقتصادی مهمی در تبدیل یک پول به ارز غالب هستند و نبود آن‌ها می‌تواند از

برتری یک پول در عرصه بین‌المللی جلوگیری کند. برای تحقق اصل اطمینان به ثبات، یورو باید از پشتیبانی بانک مرکزی مستقل همانند فدرال رزرو یا بانک مرکزی چین برخوردار باشد که بر حاکمیت سیاسی قوی متکی هستند. این در حالی است که یورو یک ارز بدون کشور است و بانک مرکزی اروپا نمی‌تواند همانند بانک مرکزی یک کشور مستقل، به‌طور کامل از یورو پشتیبانی کند. نبود پشتیبانی بانک مرکزی دارای اراده سیاسی ناشی از حاکمیت ملی مستقل، یکی از موانع ایفای نقش برتر یورو در عرصه اقتصاد سیاسی جهانی محسوب می‌شود (European Central Bank, 2019 b).

با اینکه از لحاظ سهولت دسترسی بین سال‌های ۲۰۱۲ تا ۲۰۱۹، سهم یورو در پرداخت‌های جهانی بر اساس داده‌های سوئیفت از ۴۴ درصد به ۳۴ درصد (Prasad, 2017, p. 9) رسید، با احتساب میانگین زمانی ۱۹۹۹-۲۰۱۹ با ۱۹ درصد همچنان در جایگاه دومین ارز مهم در سیستم پولی بین‌المللی بوده است (European Central Bank, 2020). در اختیار داشتن دومین جایگاه در مکانیسم تسویه بین‌المللی در حالی است که بیشتر کشورهای اروپایی که از یورو به‌عنوان یک مکانیسم دریافت و پرداخت ارزش استفاده می‌کنند، از لحاظ جغرافیایی در هم‌جواری اروپا هستند و حدود ۶۴ درصد از مبادلات بر پایه یورو را به خود اختصاص می‌دهند. این امر نشان می‌دهد که تقاضا برای یورو بیشتر به همسایگان جغرافیایی اروپا محدود بوده است.

نمودار ۵. صادرات (نمودار چپ) و واردات (نمودار راست) یورو به تفکیک منطقه جغرافیایی

(European Central Bank, 2020)

عمق بازار سرمایه دیگر عنصر تعیین‌کننده رقابت برای وضعیت ارزی بین‌المللی است. یکی از مهم‌ترین مزیت‌های بازارهای ایالات متحده آمریکا در مقایسه با

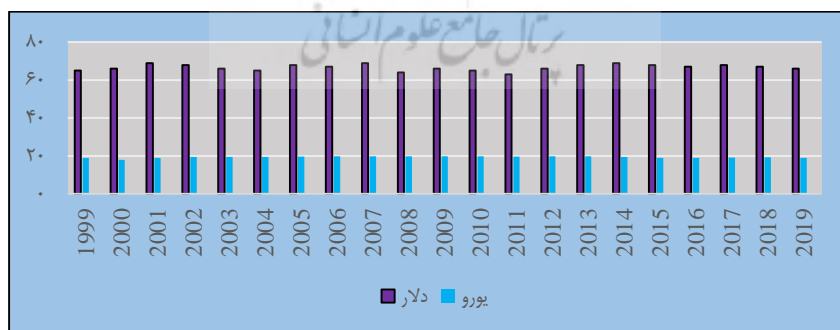
بازارهای حوزه یورو، یکدست بودن آنهاست. درحالی که بازار اوراق قرضه دولتی که به یورو معامله می‌شود توسط کشورهای عضو یورو تقسیم شده است (Dabrowski, 2020)، اهداف سیاسی طراحی شده برای یورو، عمدتاً در راستای تقویت این عدم تطابق داخلی عمل می‌کند. بزرگ‌ترین مراکز مالی جهان مانند وال استریت، لندن یا مراکز نوظهور در آسیا، خارج از منطقه یورو هستند. ارتقای نقش یورو به عنوان یک ارز برتر، مستلزم ایجاد مقررات یکنواخت مالی، تحکیم مبادلات در منطقه یورو و نیز قوانین کم ابهام در مورد چگونگی پیشگیری و رفع بحران‌های مالی در منطقه یورو است. عدم تطابق بین حوزه یورو به عنوان یک مکانیسم پرداخت واحد و صلاحیت کشورهای عضو آن که درون مرزهای ملی تقسیم شده است، محدودیت‌های نهادی را بر نقش بین‌المللی یورو تحمیل می‌کند. بازارهای سرمایه در اروپا تحت تأثیر ساختارهای حقوقی و نهادی موجود به پیوستگی لازم در حد ایالات متحده آمریکا نرسیده‌اند و این امر سبب شده است نقش یورو در سیستم تجاری بین‌المللی کاهش پیدا کند (European Parliament, 2020).

۳-۱-۲. موانع سیاسی تبدیل یورو به ارز هژمونیک

اتحادیه اروپا با توجه به ماهیت خود نمی‌تواند در مسائل امنیتی همانند ایالات متحده آمریکا رفتار کند (Bernanke, 2016). در عرصه امنیت بین‌الملل، اتحادیه اروپا به عنوان یک کنشگر تأثیرگذار نمی‌تواند مستقل از ایالات متحده آمریکا چتر حمایتی خود را در سطح نظام بین‌الملل بگستراند. گذشته از آن به نظر می‌رسد که اشتراکات فراآتلانتیکی اروپا و آمریکا مانع از تبدیل اختلافات و رقابت‌ها به بحران‌های حاد می‌گردد؛ چون درهم‌تنیدگی اروپا و ایالات متحده آمریکا در بخش اقتصادی آن چنان است که هیچ توجیهی برای توسل به جنگ گسترده تجاری و ارزی باقی نمی‌گذارد. سابقه جنگ سرد و چتر حمایتی ایالات متحده آمریکا برای کشورهای اروپای غربی، همچنان در ذهن رهبران سیاسی کشورهای اروپایی است و این امر موجب نوعی وفاداری اخلاقی برای آمریکا به دست اتحادیه اروپا می‌شود. افزون بر آن، در حوزه یورو، ادغام سیاسی از ادغام ارزی عقب‌تر است

(Leonard & Puglierin, 2021). در میان کشورهای عضو یورو، آلمان همیشه با ادغام مالی منطقه یورو مخالفت کرده است (politico, 2021). علاوه بر مخالفت آلمان، کشورهای عضو، نیازهای مالی و چالش‌های متفاوت و مخصوص به خود دارند که راه‌حل‌های متفاوت و منحصر به فرد خود را می‌طلبد. این در حالی است که یک سیاست پولی واحد همانند یورو، مستلزم پیگیری یک سیاست پولی مرکزی است که به‌طور یکسان اعمال شود، اما این سیاست‌های یکسان می‌تواند برای اقتصاد یک کشور منطقه یورو، مناسب و برای کشور دیگر وحشتناک باشد. بر این اساس است که کشورهایی مانند دانمارک و سوئد به ارزش‌های قدیمی خود پایبند مانده‌اند (Investopedia, 2021) و کشوری همانند یونان که اقتصادش حساسیت بالایی نسبت به تغییرات نرخ بهره دارد، با توجه به قوانین بانک مرکزی اروپا، استقلالی برای مدیریت نرخ بهره به نفع مردم و اقتصاد خود ندارد (Bank of Greece, 2020) و اکثر کشورهای اتحادیه اروپا که از منطقه یورو اجتناب کرده‌اند، این کار را برای حفظ استقلال اقتصادی انجام می‌دهند.

با توجه به این عوامل اقتصادی و سیاسی است که یورو در فاصله قابل توجهی از دلار آمریکا، به‌عنوان و سیله پرداخت در تأمین سرمایه‌گذاری و در نقش ذخیره ارزش عمل می‌کند و عملاً از دلار بسیار عقب مانده است و نقش بین‌المللی این ارز در تسویه حساب‌های بین‌المللی و ذخیره ارزی حدود ۱۹ درصد است (European Parliament, 2020).

نمودار ۶. مقایسه ذخیره جهانی دلار و یورو

(European Central Bank, 2020)

۳-۲. ظهور یوان در مقابل دلار

رشد سریع اقتصادی چین در عرصه بین‌المللی موجب شده است که برخی از اندیشمندان اقتصاد سیاسی بین‌الملل از احتمال جایگزینی یوان با دلار صحبت به میان آورند (Jia, 2019). با این حال با عنایت به استدلال مقاله، با وجود بزرگ شدن سریع جایگاه اقتصادی و تجاری چین، باید گفت همچنان موانع متعددی برای تبدیل یوان به ارزی هژمونیک، هم از منظر اقتصادی و هم از نگاه سیاسی وجود دارد.

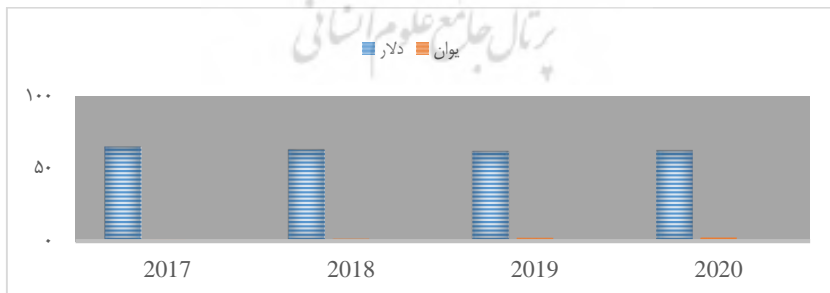
۳-۲-۱. موانع اقتصادی تبدیل یوان به ارز مسلط

یکی از عمده‌ترین مشکلات اقتصادی پیش روی یوان در مسیر تبدیل به ارز هژمونیک این است که دارای ارزشی ثابت و تحت مداخله دولت مرکزی چین است. در اوت ۲۰۱۵، چین به دنبال پیگیری یک رویکرد مبتنی بر بازار برای تنظیم ارزش یوان بود که این امر با کاهش دو درصدی ارزش آن همراه شد؛ اما سیاست‌گذاران چینی از نوسانات ناشی از آن ناراضی بودند و به سرعت در ژانویه ۲۰۱۶ به رویکردی مدیریت شده‌تر بازگشتند. رژیم کنترل نرخ ارز و کنترل سرمایه در چین، پذیرش بین‌المللی آن را محدود می‌کند؛ هرچند ممکن است که چین این امر را تغییر دهد، نشانه‌ای از تمایل برای انجام این کار در محافل سیاست‌گذاری چین وجود ندارد (Sharma, 2018). همچنین اگر چین بخواهد یوان را جانشین دلار کند باید آن را به‌عنوان یک ارز ذخیره با پشتوانه طلا یا ارز معرفی کند (Amadeo, 2019).

همان‌گونه که گفته شد یکی از عوامل ایجادکننده اطمینان به یک ارز، موقعیت بدهکاری خالص کشور صاحب ارز است (Lim, 2006) این در حالی است که الگوی توسعه اقتصاد چین، همواره بر تراز تجاری و مانده حساب جاری مثبت تأکید داشته است. بر اساس داده‌های بانک جهانی سال‌های ۲۰۱۹-۲۰۰۰ اقتصاد چین همواره حساب جاری مثبت را تجربه کرده است؛ (World Bank, 2019). مثبت بودن حساب جاری چین به این معناست که برخلاف ایالات متحده که به‌طور مداوم کسری تجاری دارد، میزان دسترسی فعالان اقتصادی به یوان و نقدینگی

بین‌المللی آن، همواره محدود باقی خواهد ماند.

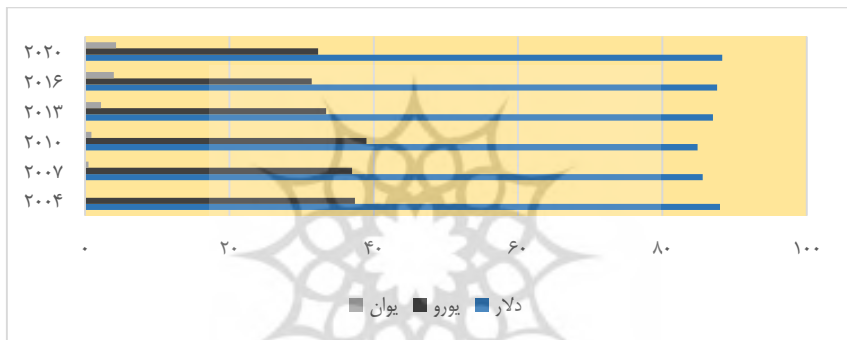
در کنار عامل مانده حساب جاری، نظام مالی چین توسط مقامات کنترل می‌شود و فاقد شفافیت است و این نیز نااطمینانی بازیگران اقتصاد سیاسی به یوان را در پی دارد (Bulloch, 2018) به گفته برخی اندیشمندان، سیاست مالی چین در داخل یک جعبه سیاه غیرقابل نفوذ برای خارجی‌ها اتفاق می‌افتد (McDowell & Steinberg, 2017) و این امر باعث احتیاط سرمایه‌گذاران جهانی در مواجهه با یوان می‌شود. این در حالی است که در اقتصاد سیاسی بین‌الملل، بازرگانان و سرمایه‌گذاران ممکن است ارزی را به این دلیل برای انجام کارکرد واحد سنجش و مکانیسم مبادله انتخاب کنند که سایر بازیگران از این ارز برای انجام این کارکردها بهره می‌جویند (Eichengreen, Mehl & Chitu, 2017) و این امر مانعی در ارتقای جایگاه یوان به‌عنوان ذخیره ارزش محسوب می‌شود. برخی بر این عقیده‌اند که یوان نمی‌تواند به جایگاه مسلط دلار در نقش کارکردی به‌عنوان یک مکان امن مالی و ذخیره ارزش ارتقا یابد؛ چراکه سرمایه‌گذاران جهانی احتمالاً در زمان بحران، به تبدیل دارایی خود به یوان چین رغبتی نخواهند داشت (Prasad, 2017). بر اساس همین اطمینان نداشتن است که سال‌های ۲۰۱۷ تا ۲۰۲۰، سهم یوان در بین ذخایر ارزی جهانی به‌طور متوسط از ۱/۱ به ۲ درصد افزایش پیدا کرده که نشان‌دهنده رشدی بسیار کند است. این در حالی است که دلار ایالات متحده آمریکا به‌طور متوسط ۶۳ درصد از ذخایر جهانی را به خود اختصاص داده است.

نمودار ۷. مقایسه سهم دلار و یوان در ذخایر ارزی جهانی

(Tan, 2020)

سهولت دسترسی یکی دیگر از مؤلفه‌های اقتصادی است که سبب می‌شود در نظام ارزی بین‌المللی، یوان مقامی متناسب با جایگاه اقتصادی چین را به خود اختصاص ندهد (Kroeber, 2011). سهولت دسترسی را می‌توان با چرخش یک پول در اقتصاد سیاسی بین‌المللی و نقش آن در تسویه حساب‌های بین‌المللی نشان داد. بر اساس آخرین داده‌های بانک تسویه بین‌المللی در سال ۲۰۱۹، یوان چین در بین ارزهای بین‌المللی جایگاه هشتم و به‌طور متوسط 4/3 درصد از کل تسویه حساب‌های بین‌المللی را به خود اختصاص داده است. ایالات متحده آمریکا با اختصاص 88/3 درصد از کل تسویه حساب‌های بین‌المللی، در جایگاه نخست قرار گرفته است.

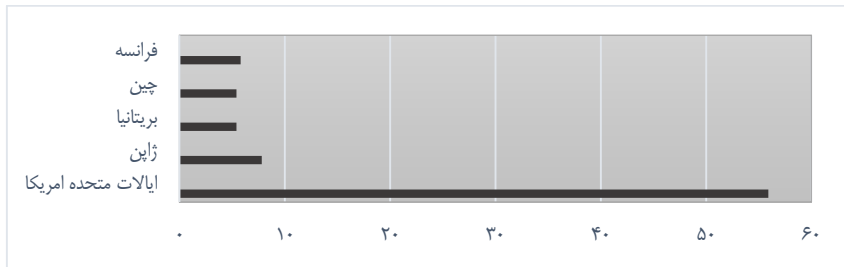

نمودار ۸. مقایسه نقش دلار، یورو و یوان در سیستم تسویه حساب‌های بین‌المللی

(Bank for International Settlements, 2019)

همچنین باید در نظر داشت که بازارهای مالی چین کاملاً در دسترس سرمایه‌گذاران خارجی نیست. بر اساس داده‌های بین‌المللی (Statista, 2021 a)، چین ۵/۴ درصد عمق بازارهای سرمایه جهانی را در اختیار دارد؛ در حالی که ایالات متحده ۵۵/۹ درصد را از آن خود کرده است. برای ارتقای نقش بین‌المللی یوان باید بازارهایی که در آن‌ها دلار به‌عنوان ارز مرجع است، برحسب مرجعیت یوان بازسازی شوند. بر این اساس یکی از مهم‌ترین موانع تبدیل یوان به یک ارز هژمونیک این است که بازارهای سرمایه چین هنوز توسعه نیافته‌اند (Das, 2018) و در دسترس سرمایه‌گذاران بین‌المللی نیستند (Kwan, 2018) و همین بازارهای داخلی

توسعه‌نیافته از صعود یوان جلوگیری می‌کنند (Smart, 2018).

نمودار ۹. عمق بازار سرمایه چین در مقایسه با دیگر کشورها

(Statista, 2020)

۲-۲-۳. اقدامات سیاسی چین برای بین‌المللی کردن یوان

چین از لحاظ سیاسی، برای اینکه یوان به‌طور گسترده در سطح بین‌المللی استفاده شود، اقدامات متعددی را انجام داده (Carnegie, 2018) و مشوق‌هایی را برای کشورهای دیگر در جهت استفاده از یوان در نظر گرفته است (McDowell, 2020)؛ چراکه استفاده جهانی از یوان باعث کاهش ریسک نرخ ارز برای شرکت‌های چینی و همچنین کم شدن احتمال قرار گرفتن در معرض افت شدید نقدینگی دلار می‌شود. به دلیل رشد چشمگیر اقتصاد چین، مقامات این کشور برای بین‌المللی کردن یوان، به دنبال راه‌هایی برای ایجاد گزینه‌های پرداختی هستند که بتوانند برتری مالی پس از جنگ آمریکا را تضعیف کنند (Carnegie, 2018).

چین فعالیت‌های خود را برای بین‌المللی کردن یوان تشدید کرده است و این کار را از راه‌های مختلفی به انجام می‌رساند؛ از جمله: قرار دادن یوان در سبد حق برداشت مخصوص صندوق بین‌المللی پول از سال ۲۰۱۵ (IMF, Yesmin, 2019)؛ ایجاد توافق‌نامه مبادله با پول ملی با کشورهای دیگر همانند روسیه (Tass, 2020) و ترکیه (globaltimes, 2020)؛ مشارکت اقتصادی جامع منطقه‌ای و کمک‌های خارجی (میرترابی، ۱۳۹۹)، برای مثال به آفریقا (حداد زند و قربانی شیخ‌نشین، ۱۳۹۹)، اجرای تعدادی از پروژه‌های جدید همانند ابتکار یک کمربند-یک راه و بانک سرمایه‌گذاری زیرساخت آسیا (Gjoza, 2018) و سیستم پرداخت

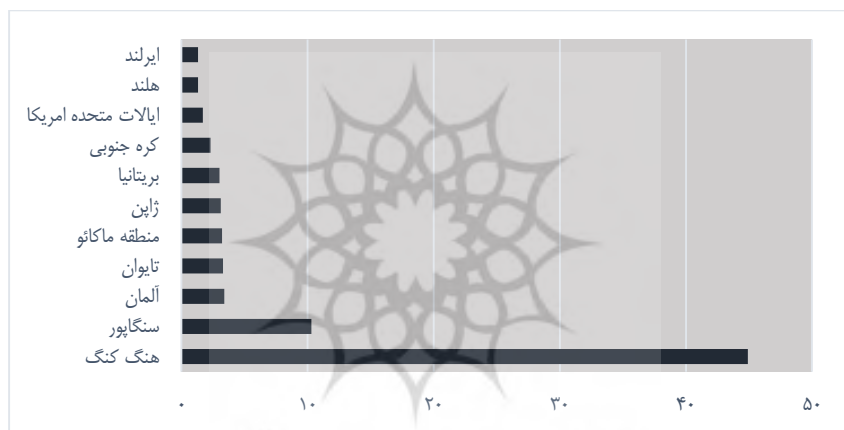
بین‌بانکی فرامرزی (CIPS) (CIPS, 2021; HERRERO, 2020). چین امیدوار است با این اقدامات، در قالب یک بلوک اقتصادی جدید، با کم کردن نفوذ دلار، از اقتصاد جهانی سهم‌خواهی کند (Germain & Schwartz, 2017).

همچنین در این راستا، چین در سال ۲۰۱۹ به اولین واردکننده نفت خام جهانی تبدیل شد؛ به طوری که طبق داده‌های جهانی ۲۲ درصد از واردات نفت خام جهان به چین تعلق داشته است (Worlds Top Exports, 2019). با این حساب خرید نفت با یوان یا ایجاد بورس معاملات نفت با یوان، می‌تواند ابزاری برای بین‌المللی کردن این واحد پولی باشد. با این حساب جایگزینی پترو یوان به جای پترو دلار، می‌تواند ابزاری در خدمت بین‌المللی کردن یوان باشد. قراردادهای نفت خام معامله شده در بورس شانگهای در حالی که در سه‌ماهه دوم ۲۰۱۸، برابر ۶،۲ درصد بود، به ۱۰،۵ درصد از حجم جهانی در سال ۲۰۱۹ رسید. حجم معاملات قراردادهای نفت خام با ارزش یوان نیز در این دوره بیش از دو برابر افزایش یافته و به ۱۶۲،۰۵۳ در مقایسه با میانگین روزانه ۶۳،۲۳۸ در سال ۲۰۱۹ رسیده است (South China Morning Post, 2021).

بنابراین برقراری معاملات نفتی پترو یوان نشان می‌دهد که برتری دلار آمریکا می‌تواند با چالشی بی‌سابقه روبه‌رو شود و این پدیده، آخرین حرکت در یک نزاع ژئوپلیتیکی گسترده‌تر بین ایالات متحده و چین تلقی گردد (Mathews, 2018). چین همچنین با افزایش واردات گاز و نفت از ترکمنستان، ازبکستان، قزاقستان و استفاده از مکانیسم پرداخت یوان، می‌تواند از ابزار یوان برای پیوند این کشورها به چرخه کلان اقتصادی خود استفاده کند. پترو یوان همچنین ممکن است چین را به چندین مخالف آمریکا - از جمله روسیه، ایران و ونزوئلا - نزدیک کند که تولیدکنندگان بزرگ نفت هستند و در حوزه امنیت بین‌الملل با چالش تحریم ایالات متحده آمریکا روبه‌رو شده‌اند. افزون بر آن، پترو یوان متناسب با برنامه‌های عربستان سعودی برای تنوع بخشیدن به سبد سرمایه‌گذاری خود در خارج از کشور است (Katsomitros, 2018).

۳-۲-۳. موانع سیاسی تبدیل شدن یوان به ارز هژمونیک

الگوی توسعه‌ای چین مبتنی بر رشد اقتصادی و کاستن از تنش خارجی است؛ با این همه این کشور هنوز قادر به تنظیم استانداردهای جدید جهانی و بازنگری نهادهای موجود در سیستم پولی بین‌المللی نیست. چین همچنین فاقد قدرت ساختاری در امور مالی جهانی است. بازیگران ضعیف غیردولتی و مسئله هنگ‌کنگ نیز از دیگر موانع سیاسی هژمونیک شدن یوان است (Sohn, 2015)؛ چراکه بر اساس آمارها، نزدیک به ۴۵ درصد از مبادلات یوان با هنگ‌کنگ بوده است (نمودار ۱۱).

نمودار ۱۱. مبادله یوان بر اساس کشور و منطقه در سال ۲۰۱۹

(The People's Bank of China, 2020)

یکی دیگر از عوامل سیاسی هژمونیک شدن یک ارز، نظام سیاسی باز و ثبات سیاسی است که اعتماد به حکومت‌ها را نزد سرمایه‌گذاران خارجی افزایش می‌دهد (Steinberg & Thompson, 2015)؛ چراکه در نظام پولی بین‌المللی، مهم این است که یک پول به‌عنوان ارز برتر پذیرفته شود. از نظر داخلی، ساختارهای سیاسی اقتدارگرای چین، مانع مهمی در تبدیل یوان به یک ارز هژمونیک محسوب می‌شوند و این امر به‌سختی می‌تواند اعتماد بانک‌های خارجی را به یوان ایجاد

کند. این امر به ویژه زمانی تقویت می‌شود که کشورهای همانند ایالات متحده آمریکا به ارائه تصویر منفی از چین مبادرت می‌ورزند. ایالات متحده آمریکا چین را همواره متهم به سرقت مالکیت معنوی در حوزه فناوری نموده (HUANG, 2021) است و فراتر از آن در نبرد میان دموکراسی و دیکتاتوری (Reuters, 2021)، درگیری ایالات متحده و چین را به‌عنوان نبرد بین دموکراسی‌ها و خودکامگی‌ها توصیف می‌کند (Sanger, 2021) و در این میان ایالات متحده به همکاری با متحدانی همانند ژاپن، استرالیا و هند، به‌نوعی تصویرسازی از ممانعت از گسترش نفوذ چینِ اقتدارگرا توسط دموکراسی‌ها مبادرت ورزیده است (Bradsher, 2021). این تصویرسازی از چین باعث می‌شود که اعتماد به نقش اقتصادی چین و ارز آن کاهش یابد.

۳-۳. گرایش به سمت کاهش استفاده از دلار در نظام پولی بین‌المللی

با اینکه ارزهای رقیبی همانند یورو و یوان از لحاظ معیارهای اقتصادی و سیاسی مورد بحث در مقاله، برای جایگزین شدن با دلار به‌عنوان ارزی هژمونیک با چالش‌هایی جدی مواجه هستند، همان‌گونه که ذکر شد، اعتماد یکی از مهم‌ترین عوامل استفاده از یک پول توسط بازیگران اقتصاد سیاسی بین‌الملل است؛ با وجود این، ایالات متحده آمریکا همواره با استفاده از دلار به اعمال تحریم‌ها علیه کشورهای همانند جمهوری اسلامی ایران، ونزوئلا و روسیه (روحانی و نمازی، ۱۳۹۶) پرداخته است. این استفاده ابزاری از دلار در کنار روند بین‌المللی شدن یوان و یورو سبب شده است روسیه، چین و سایر کشورها تلاش‌هایی را برای دلار زدایی در معاملات خود آغاز کنند (Cong, 2021). متأثر از این امر، روسیه، سهم یوان را در ذخایر ارزی خود از ۲ درصد در سال ۲۰۱۸ به بیش از ۱۴ درصد در سال ۲۰۱۹ (Tan, 2020) افزایش داده است. همچنین مذاکراتی در میان کشورهای بریکس درباره استفاده از ارزهای خود در معاملات درون‌بلوکی صورت گرفته است (forbes, 2019). در فرایند استفاده از ارزهایی غیر از دلار آمریکا، اتحادیه اروپا به‌عنوان یکی از شرکای تجاری روسیه، تجارت خود را با روسیه با یورو انجام می‌دهد (BRICS, 2021). علاوه بر این، علی‌رغم روابط نزدیک ایالات

متحده آمریکا و اتحادیه اروپا، این اتحادیه تلاش خود را برای دلار زدایی با تمرکز بر افزایش استفاده از یورو در قراردادهای انرژی توافق شده بین کشورهای عضو اتحادیه اروپا و کشورهای ثالث آغاز کرده است (The guardian, 2018). در سال ۲۰۱۹ نیز روسیه از کشورهای عضو پیمان شانگهای درخواست نمود تا برای استفاده از ارزهای ملی در معاملات بین کشورهای عضو این سازمان همکاری کنند (government.ru, 2019). همچنین در اتحادیه اقتصادی اوراسیا که به‌عنوان یک بلوک تجاری تحت رهبری روسیه عمل می‌کند، بیش از ۷۰ درصد تسویه حساب‌ها با ارزهای ملی انجام می‌شود (BRICS, 2021).

نتیجه‌گیری

هژمونی دلار یکی از مهم‌ترین پایه‌های هژمونی آمریکا در نظم نوین بین‌المللی پس از جنگ دوم جهانی بوده که با استفاده از آن توانسته است به مدیریت نظم سیستمی مدنظر خود و مقابله با کشورهای پیردازد که به عقیده ایالات متحده نظم سیستمی را با چالش روبه‌رو می‌کنند. قابلیت‌های هژمونی دلار در اختیار ایالات متحده آمریکا در راستای مدیریت نظم سیستمی قرار داده، سبب شده است اندیشمندان به بررسی چرایی و چگونگی تداوم هژمونی دلار با توجه به تحولاتی همانند بحران اقتصادی ۲۰۰۸ و ظهور و بروز ارزهای رقیبی همانند یورو و یوان پردازند و عوامل متعددی را در پاسخ به چگونگی تداوم هژمونی دلار ارائه دهند. یکی از مهم‌ترین پاسخ‌هایی که در راستای نیل به جواب سؤال مذکور می‌توان ارائه داد این است که تداوم هژمونی دلار آمریکا متکی بر قدرت ساختاری این کشور در دو حوزه اقتصادی و سیاسی و مبتنی بر عواملی همانند عمق بازار سرمایه، سهولت دسترسی، تعهدات امنیتی و اعتماد بوده که به صورت هم‌افزاینده، سبب تثبیت و تداوم هژمونی دلار از ۱۹۴۵ تاکنون شده است. تداوم این هژمونی در حالی است که ارزهای رقیبی همانند یورو به خاطر ضعف انسجام این اتحادیه در کشورهای اروپایی پشتیبان یورو، نبود عمق سرمایه کافی، روابط فرا‌آتلانتیکی و فقدان تعهدات امنیتی همانند تعهدات امنیتی ایالات متحده آمریکا نتوانسته است همانند دلار به موقعیت هژمونیک ارتقا یابد. افزون بر یورو، با وجود رشد اقتصادی

چین و تلاش‌های این کشور، یوان نیز بنا به عواملی همانند نبود شفافیت بازارهای مالی، پیگیری نظام ارزی ثابت مبتنی بر مداخلات دولت، مازاد مستمر حساب جاری و کاهش دسترسی به یوان و همچنین تصویرسازی منفی غرب از نظام سیاسی چین، نتوانسته موقعیتی متناسب با جایگاه اقتصادی چین در عرصه پولی بین‌المللی کسب نماید. این امر سبب شده است که هرکدام از این دو پول، با وجود بین‌المللی شدن، با مشکلات ساختاری متعددی در مسیر هژمون شدن روبه‌رو شوند با این حال، مواردی همانند استفاده از دلار توسط ایالات متحده آمریکا به‌عنوان ابزار تحریمی علیه دیگر کشورها سبب شده است، به تدریج کشورهای متعددی به سمت استفاده از ارزهای ملی یا دیگر ارزهای رقیب روی آورند و این امر نیز کاهش تدریجی و البته بطئی نقش دلار در عرصه اقتصاد سیاسی بین‌الملل را در پی داشته است.

منابع

- بالام، دیوید. و ست، مایکل (۱۳۹۷). *درآمدی بر اقتصاد سیاسی بین‌الملل*، ترجمه: احمد ساعی و عبدالمجید سیفی. تهران: نشر قومس.
- کوهن، تئودور (۱۳۹۷). *اقتصاد سیاسی جهانی*، ترجمه عادل پیغامی. ترجمه: ترانه ریسمانچیان و محمد ریسمانچیان. تهران: انتشارات دانشگاه امام صادق.
- گلیپین، رابرت (۱۳۹۲). *اقتصاد سیاسی جهانی: درک نظم اقتصاد بین‌الملل*. ترجمه: مهدی میر محمدی و همکاران. تهران: موسسه تحقیقاتی تدبیر اقتصاد.
- قربانی شیخ‌نشین، ارسلان. حداد زند، شیرین (۱۳۹۹). مقایسه تطبیقی قدرت هوشمند چین و ایالات متحده آمریکا در آفریقا. *فصلنامه روابط خارجی*، ۱۲ (۴)، ۵۵۱-۵۸۰.
- میرترابی، سید سعید (۱۳۹۹). چالش چین در برابر ایالات متحده؛ رقابت بر سر جایگاه و الگوی ارائه کمک خارجی. *فصلنامه روابط خارجی*، ۱۲ (۲)، ۱۸۷-۲۱۶.
- روحانی، سید علی. نمازی، احسان (۱۳۹۶). تحریم‌های غرب علیه روسیه. *فصلنامه روابط خارجی*، ۹ (۱)، ۶۹-۱۰۷.

Aliber, R(1964). The Costs and Benefits of the U.S. Role as a Reserve Currency Country. *The Quarterly Journal of Economics*, 78 (3), 442-456.

Amadeo, k. (2019). *How the Yuan Could Become a Global Currency*. The balance. <https://www.thebalance.com/yuan-reserve-currency-to-global-currency-397465>.

Amadeo, K.(2020 b). *OPEC Oil Embargo, Its Causes, and the Effects of the Crisis*: The balance. <https://www.thebalance.com/opec-oil-embargo-causes-and-effects-of-the-crisis-3305806>.

Amadeo, k.(2020 a). *How the Yuan Could Become a Global Currency*. The balance. <https://www.thebalance.com/yuan-reserve-currency-to-global-currency-397465>.

Bank for International Settlements(2019). *Foreign exchange turnover in April*

2019. https://www.bis.org/statistics/rpfx19_fx.pdf.
- Bank Of Greece(2020). *Role and tasks of the Bank of Greece*. [https:// www.bankofgreece.gr/en/the-bank/tasks](https://www.bankofgreece.gr/en/the-bank/tasks).
- Bernanke, B.(2016).*The dollar’s international role: An “exorbitant privilege”?*. Brookings. <https://www.brookings.edu/blog/ben-bernanke/2016/01/07/the-dollars-international-role-an-exorbitant-privilege-2/>.
- Bradsher, K.(2021).*U.S. Signals No Thaw in Trade Relations With China*. New York Times. <https://www.nytimes.com/2021/10/04/business/economy/us-china-trade.html>.
- BRICS(2021). *Russia, China and EU Are Pushing Towards De-Dollarization: Will India Follow?*. <https://infobrics.org/post/34255/>
- Broz, J.(1998). ORIGINS OF THE FEDERAL RESERVE SYSTEM: INTERNATIONAL INCENTIVES AND THE DOMESTIC FREE-RIDER PROBLEM. Weatherhead Center for International Affairs Harvard University.
- Bulloch, D.(2018).*Why The Petro-Dollar Is A Myth, And The Petro-Yuan Mere Fantasy*. Forbes: <https://www.forbes.com/sites/douglasbulloch/2018/04/26/the-petro-dollar-is-a-myth-the-petro-yuan-mere-fantasy/#67e090396a14>.
- Carnegie(2018).*Could the Renminbi Challenge the Dollar?*.<https://carnegieendowment.org/2018/02/02/could-renminbi-challenge-dollar-pub-75442>.
- Chen, L.(2019).*The World’s Largest Companies 2014*. Forbes. [https:// www.forbes.com/sites/liyanchen/2014/05/07/the-worlds-largest-companies-china-takes-over-the-top-three-spots/#4411c05f6f61](https://www.forbes.com/sites/liyanchen/2014/05/07/the-worlds-largest-companies-china-takes-over-the-top-three-spots/#4411c05f6f61).
- CHEY, H(2013). Can the Renminbi Rise as a Global Currency? The Political Economy of Currency *Internationalization*. *Asian Survey*, 348- 368.
- Cohen, B(1998).*The Geography of Money, Ithaca*. Cornell University Press.
- Cohen, B(2015).*Currency Power: Understanding Monetary Rivalry*. Princeton, NJ: Princeton University Press.
- Cohen, B(2008).*Global monetary governance*. Abingdon. New York: Routledge.
- Cohen, B(2011).*The Future of Global Currency: The Euro versus the Dollar*. London: Routledge.
- Cong,W.(2021).*As US wields sticks, China, Russia to counter dollar hegemony*.

- Globaltimes. <https://www.globaltimes.cn/page/202103/1219107.shtml>.
- Czempiel, E & Rosenau, J(1989).*Global Changes and Theoretical Challenges: Approaches to World Politics for the 1990's*. Lexington Mass: Lexington Books
- Das, S.(2018).*How the US has made a weapon of the dollar*. Economictimes. Economictimes.<https://economictimes.indiatimes.com/news/international/business/how-the-us-has-made-a-weapon-of-the-dollar/articleshow/65715068.cms?from=mdr>.
- Eichengreen, B, Mehl, A, & Chitu, L(2017).*How Global Currencies Work: Past, Present, and Future*. Princeton: Princeton University Press.
- Eichengreen, B, Mehl, A, & Chițu, L(2017).*Mars or Mercury? The Geopolitics of International Currency Choice*. NBER Working Paper, forthcoming. https://www.nber.org/system/files/working_papers/w24145/w24145.pdf.
- Eichengreen, B, Mehl and, A, & Chițu, A(2019). Mars or Mercury? The geopolitics of international currency choice. *Economic Policy*,34(98), 315–363.
- Engdahl, W.(2008).*The Financial Tsunami: The Financial Foundations of the American Century*. Global Research. <http://www.globalresearch.ca/the-financial-tsunami-the-financial-foundations-of-the-american-century/7813>.
- European Central Bank(2019a).*The international role of the euro*. www.ecb.europa.eu/pub/ire/html/ecb.ire201906~f0da2b823e.en.html#toc1.
- European Central Bank(2011).*The Future of the International Monetary System*. <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2011/html/sp111123.en.html>.
- European central bank(2019b).*The euro's global role in a changing monetary policy world: a perspective*. <https://www.ecb.europa.eu/press/key/date/2019/html/ecb.sp190215~15c89d887b.en.html>
- European Central Bank(2020).*The international role of the euro, June 2020*. <https://www.ecb.europa.eu/pub/ire/html/ecb.ire202006~81495c263a.en.html#toc1>
- Federal reserve(2021).*The International Role of the U.S. Dollar*. <https://www.federalreserve.gov/econres/notes/feds-notes/the-international-role-of-the-u-s-dollar-20211006.htm>.
- Forbes(2018).*Top 10 Countries with Largest Gold Reserves*. <https://www.forbes.com/sites/greatspeculations/2018/07/05/top-10-countries-with->

largest- gold-reserves/#5229e3555334.

Forbes(2019).*Europe Circumvents U.S. Sanctions On Iran*. <https://www.forbes.com/sites/francescoppola/2019/06/30/europe-circumvents-u-s-sanctions-on-iran/?sh=7a566f382c8d>.

Germain, R & Schwartz, H(2017). The political economy of currency internationalisation: the case of the RMB. *Review of International Studies*, 765-787.

Gjoza, E(2018).*RMB Internationalization Implications for U.S. Economic Hegemony*. Cambridge. Belfer Center for Science and International Affairs Harvard Kennedy School.

government.ru(2019).*The SCO Heads of Government Council Meeting*. <http://government.ru/en/news/38252/>.

Greenspan, Ch.(2001).*The euro as an international currency. Federal Reserve Board*. federalreserve. <https://www.federalreserve.gov/boarddocs/speeches/2001/200111302/>.

Helleiner, E(2003). Dollarization Diplomacy: US Policy towards Latin America. *Review of International Political Economy*, 406-429.

Helleiner, E(2008). The Political Determinants of International Currencies: What Future for the Dollar?. *Review of International Political Economy*, 354-378.

Helleiner, E(2010). Dollarization diplomacy: US policy towards Latin America coming full circle?. *Review of International Political Economy*, 406-429.

HERRERO, A.(2020).*China's yuan nowhere near cracking US dollar hegemony*. Bruegel. <https://www.bruegel.org/2020/10/chinas-yuan-nowhere-near-cracking-us-dollar-hegemony/>

HUANG, Y.(2021).*The U.S.-China Trade War Has Become a Cold War*. Carnegie. <https://carnegieendowment.org/2021/09/16/u.s.-china-trade-war-has-become-cold-war-pub-85352>.

IMF(2020).*World Allocated Reserves by Currency*. <https://data.imf.org/?sk=E6A5F467-C14B-4AA8-9F6D-5A09EC4E62A4>.

IMF(2020).*Special Drawing Right (SDR)*. <https://www.imf.org/en/About/Factsheets/Sheets/2016/08/01/14/51/Special-Drawing-Right-SDR>.

IMF(2021).*Currenty Composition Of Foreign Exchange Reserves*. <https://data.imf.org/?sk=E6A5F467-C14B-4AA8-9F6D-5A09EC4E62A4>.

Investopedia(2021).*Why These European Countries Don't Use the Euro*. <https://>

- www.investopedia.com/articles/investing/050515/why-these-european-countries-dont-use-euro.asp.
- Jia, Ch.(2019).*Yuan gains worldwide currency*. China Daily. <https://www.chinadaily.com.cn/a/201910/21/WS5dace97ca310cf3e35571852.html>.
- Katsomitros, A.(2018).The petro-yuan could usher in a new era for global energy. worldfinance. <https://www.worldfinance.com/markets/the-petro-yuan-could-usher-in-a-new-era-for-global-energy>.
- KATzenstein, P(2005).*A World of Regions: Asia and Europe in the American Imperium*. Ithaca: Cornell University Press.
- Kindleberger, C(1970)*Power and Money: The Politics of International Economics and the Economics of International Politics*. New York: Basic Books.
- Kirchner, S.(2019).*THE 'RESERVE CURRENCY' MYTH: THE US DOLLAR'S CURRENT AND FUTURE ROLE IN THE WORLD ECONOMY*. UNITED STATES STUDIES CENTER. <https://www.ussc.edu.au/analysis/the-reserve-currency-myth-the-us-dollars-current-and-future-role-in-the-world-economy>.
- Kirshner, J(1995).*Currency and Coercion: The Political Economy of International Monetary Power*. Princeton: Princeton University Press.
- Kroeber, R.(2011).*The Renminbi: The Political Economy of a Currency*. Brookings. <https://www.brookings.edu/research/the-renminbi-the-political-economy-of-a-currency/>
- KWAN, Ch(2018). Issues Facing Renminbi Internationalization: Observations from Chinese, regional and global perspectives. *Japan, Public Policy Review*, 871-900.
- Li, Q(2003). The effect of security alliances on exchange rate regime choices. *International Interactions*, 159–93.
- Liao, S, & McDowell, D(2016). No Reservations: International Order and Demand for the Renminbi as a Reserve Currency. *International Studies Quarterly*, 272-293
- Lim, E.(2006).The Euro's Challenge to the Dollar: Different Views from Economists and Evidence from COFER (Currency Composition of Foreign Exchange Reserves) and Other Data. IMF Working Paper. <https://www.imf.org/external/pubs/ft/wp/2006/wp06153.pdf>.
- Leonard, M, & Puglierin, J.(2021).*HOW TO PREVENT GERMANY FROM*

- BECOMING EUROSCEPTIC*. European Council on Foreign Relations. <https://ecfr.eu/publication/how-to-prevent-germany-from-becoming-eurosceptic/>
- Mathews, J.(2018). *China's petroyuan is going global, and gunning for the US dollar*. *South china morning post*. <https://www.scmp.com/comment/article/2176256/chinas-petroyuan-going-global-and-gunning-us-dollar>.
- McDowell, D(2020). Financial sanctions and political risk in the international currency system. *Review of International Political Economy*, 1–27.
- Mee, K.(2020). *Are the US dollar's days of dominance done?*. Schrodgers. <https://www.schrodgers.com/en/uk/adviser/insights/markets/are-the-us-dollars-days-of-dominance-done/>.
- Mothana, S(2012). Oil Prices and the Value of US Dollar: Theoretical Investigation and Empirical Evidence. *Ekonomický časopis*, 771-790.
- Norrlof, C(2014). Dollar hegemony: A power analysis. *Review of International Political Economy*, 1042- 1070.
- OKOSHI, M.(2021). *For yuan to be the new dollar, China needs democracy*. Eichengreen. <https://asia.nikkei.com/Editor-s-Picks/Interview/For-yuan-to-be-the-new-dollar-China-needs-democracy-Eichengreen>.
- Politico(2021). Germany says nein to eurozone banking safeguards. <https://www.politico.eu/article/eurogroup-halts-deposit-insurance-talks-germany-block/>.
- Prasad, E(2017). *Gaining Currency: The Rise of the Renminbi*. New York: Oxford University Press.
- Reuters(2021). *U.S. trade chief Tai seeks talks with China, won't rule out new tariff actions*. <https://www.reuters.com/business/bidens-new-china-trade-plan-echoes-trumps-assumes-beijing-wont-change-2021-10-04/>.
- Ruggie, J(1982). International Regimes, Transactions, and Change: Embedded Liberalism in the Postwar Economic Order. *International Organization*, 379–416.
- Sanger, D.(2021). Biden Defines His Underlying Challenge With China: 'Prove Democracy Works'. *The New York Times*: <https://www.nytimes.com/2021/03/26/us/politics/biden-china-democracy.html>.
- Sharma, G.(2018). *Market Chatter About Rise of 'Petro-Yuan' Misses Mark By Several Trillion Dollars*, *Forbes*. <https://www.forbes.com/sites/gauravsharma/2018/11/30/market-chatter-about-rise-of-petro-yuan->

- misses-mark-by-several-trillion-dollars/#563a5239d55b.
- Siripurapu(2021).*The Dollar: The World's Currency*: [https://www. cfr. org/backgrounder/dollar-worlds-currency](https://www.cfr.org/backgrounder/dollar-worlds-currency).
- Smart, CH.(2018).*Could the Renminbi Challenge the Dollar? Carnegie Endowment for International Peace*. carnegi. [https://carnegieendowment. org/2018/02/02/could-renminbi-challenge-dollar-pub-75442](https://carnegieendowment.org/2018/02/02/could-renminbi-challenge-dollar-pub-75442).
- Smith, R, El-Anis , E, & Farrands, Ch(2011). *International Political Economy in the 21st Century: Contemporary Issues and Analyses*. Routledge.
- Spiro,E(1991).*The Hidden Hand of American Hegemony: Petrodollar Recycling and International Markets*. Ithaca: Cornell University.
- Statista(2019).*Corporate profits in the United States from 2000 to 2018*. <https://www.statista.com/statistics/222130/annual-corporate-profits-in-the-us/>
- Statista(2020).*Distribution of countries with largest stock markets worldwide as of January 2020*.
- Statista(2021).*The World's Most Powerful Militaries*. <https://www.statista.com/chart/20418/most-powerful-militaries>.
- Strange, S(1971).*Sterling and British Policy*. Oxford: Oxford University Press.
- Strange, S(1975). What Is Economic Power, and Who Has It?. *International Journal*, 207-224.
- Strange, S(1976 a). The Study of Transnational Relations. *International Affairs*, 333-345.
- Strange, S(1976 b). Who Runs World Shipping?. *International Affairs*, 346-367.
- Strange, S(1983 a).*State and Markets: An Introduction to International Political Economy*. Landan: Pinter Publish.
- Strange, S(1983 b).*Casino Capitalism*. Manchester: ManchesterUniversity Press.
- Strange, S(1987). The Persistent myth of lost hegemony. *International Organizatio*, 551 – 574.
- Strange, s(1989).*States and markets: an introduction to international political economy*. London: Pinter.
- Tan, W.(2020).*The yuan won't unseat the dollar soon — but it could grow in prominence if China dominates in tech and trade*. CNBC. The yuan won't unseat the dollar soon — but it could grow in prominence if China

dominates in tech and trade

- The guardian(2018).*EU's dependence on dollar to be reduced under new proposals*. <https://www.theguardian.com/world/2018/dec/05/european-union-dependence-on-dollar-to-be-reduced-under-new-proposals>
- Tradingeconomics(2021).*Current Account to GDP in the United States decreased to -3.10 percent in 2020 from -2.20 percent in 2019*. <https://tradingeconomics.com/united-states/current-account-to-gdp>.
- Walter, A(2006).*Domestic Sources of International Monetary Leadership*. Ithaca: Cornell University Press.
- Werner, W, & Böller, F(2021).*A Hegemonic Transition? Reconfigurations of Global Economic and Security Orders in the Age of Trump*. Palgrave.
- Williamson, J(2012).*Currencies of Power and the Power of Currencies: The Geopolitics of Currencies, Reserves and the Global Financial System,* unpublished manuscript. Washington, DC: International Institute for Strategic Studies.
- World Bank(2017).*Global Economic Prospects: A Fragile Recovery*, June. Washington DC: World Bank.
- World Bank(2020).*Current account balance (BoP, current US\$) - United States*. <https://data.worldbank.org/indicator/BN.CAB.XOKA.CD?end=2020&locations=US&start=1970&view=chart>.
- Yesmin, S.(2019).*The internationalization of RMB*. chinadaily. <https://global.chinadaily.com.cn/a/201901/02/WS5c2c2a45a310d912140520d8.html>.
- Dabrowski, M(2020).*Can the Euro Dethrone the US Dollar as the Dominant Global Currency? Not so Soon, if Ever*. European Parliament. https://www.europarl.europa.eu/cmsdata/207504/CASE_FINAL%20online.pdf.
- Hughes, D(2018).*The End of US Petrodollar Hegemony?* BISA Annual Conference. <https://eprints.lincoln.ac.uk/id/eprint/34036/>.
- McDowell, D, & Steinberg, D(2017). Systemic Strengths, Domestic Deficiencies: The Renminbi's Future as a Reserve Currency. *Journal of Contemporary China*, 1-19.
- Tass(2019).*Russia, China to sign agreement on payments in national currencies, says decree*. <https://tass.com/economy/1061848>.
- Globaltimes(2020).*Turkey uses Chinese yuan for import payment 1st time under swap agreement*. <https://www.globaltimes.cn/content/1192282.shtml>.
- CIPS(2021).*CIPS Traffic by Month*. <https://www.cips.com.cn/cipsen/>

7050/index.html.

Worlds Top Exports(2019).*Crude Oil Imports by Country*. <https://www.worldstopexports.com/crude-oil-imports-by-country/>.

South China Morning Post(2021).*Petroyuan's stature grows on Shanghai exchange, helping world's largest energy importer cut dependence on US dollars*. [https:// www.scmp.com/ business/ china-business/ article/ 3088802/ chinas-yuan-oil-future-contracts-find-love-among-traders](https://www.scmp.com/business/china-business/article/3088802/chinas-yuan-oil-future-contracts-find-love-among-traders).

Sohn, J.(2015).*Five political challenges in China's monetary ambition*. Brookings. [https:// www. brookings. edu/ opinions /five- political- challenges- in-chinas-monetary-ambition/](https://www.brookings.edu/opinions/five-political-challenges-in-chinas-monetary-ambition/).

Steinberg, D, & Thompson, N(2015). Political regimes and currency crises. *Economics and Politics*, 337–361.

